

**MESA HASTANESİ**

**DEZENFEKSİYON VE STERİLİZASYON UYGULAMALARINDA HASTA GÜVENLİĞİ**

**Rabia GÜVEN**  
Özel MESA Hastanesi

Joint Commission INTERNATIONAL

**Sunum İçeriği**

- Kalite İyileştirme ve Hasta Güvenliği
- Hasta Güvenliği ve Akreditasyon Standartları
- Güvenli Sterilizasyon Uygulamaları
- Güvenli Dezenfeksiyon Uygulamaları

**AKREDİTASYON VE HASTA GÜVENLİĞİ**

Kalite iyileştirme ve hasta güvenliği kavramı akreditasyon standartlarından biridir.

**Akreditasyon;** bir sağlık kuruluşunun, önceden belirlenmiş ve yayınlanmış standartlara uygunluğunun, herkesçe kabul gören bir tüzel kişilik (genellikle bir sivil toplum örgütü) tarafından değerlendirilip onaylandığı resmi bir süreçtir (Rooney ve Ostenberg 1999).

**AKREDİTASYON VE HASTA GÜVENLİĞİ**

**Akreditasyon:**

- Hasta bakımının kalitesini iyileştirmeyi,
- Güvenli bir çevre sağlamayı,
- Hastalara ve personele yönelik riskleri azaltmak için sürekli çalışmayı,
- Risklerin yönetilmesi ve azaltılmasını,
- Sağlık hizmetlerinde risk yönetimini,
- Sağlık kuruluşlarında bütün çalışanların katılımı ile “kalite”, “hasta güvenliği” ve “sürekli gelişim” anlayışını bir kurum kültürü haline getiren süreçtir.

Standartlarının yüzde 50'den fazlasını hasta hakları ve güvenliği oluşturmaktadır.

**AKREDİTASYON VE HASTA GÜVENLİĞİ**

Uluslararası Akreditasyon Standartları, sayılan bu faaliyetleri iyileştirmek ve ilişkili riskleri azaltmak için klinik ve idari faaliyetlerin tümünü ele almaktadır. Bu kapsamda:

- Verileri analiz etmek,
- Sonucuna göre gereken değişiklikleri yapmak ve sürdürmek,
- Kalite iyileştirme ve hasta güvenlik programlarını oluşturmak,
- Liderleri yönlendirmek,
- Riskleri önceden belirlemek ve azaltmak,
- Verileri kullanarak öncelikli konuları belirlemek,
- İyileştirmeler yapmak ve sürdürülmesini sağlamak gerekmektedir.

**HASTA GÜVENLİĞİ**

Sağlık hizmetlerinin kişilere vereceği olası zararları önlemek amacıyla sağlık kuruluşları ve bu kuruluşlardaki çalışanlar tarafından alınan önlemlerin tamamıdır.

## HASTA GÜVENLİĞİ

**Hasta güvenliğinde temel amaç;** hasta ve hasta yakınlarını, hastane çalışanlarını fiziki ve psikolojik olarak olumlu etkileyecek bir ortam yaratarak güvenliği sağlamaktır.

7

## HASTA GÜVENLİĞİ

**Temel hedef;** hizmet sunumu esnasında hata oluşmasını engelleyecek, hatalar nedeniyle hastayı olası zararlardan koruyacak, hata olasılığını ortadan kaldıracak bir sistemin kurulmasıdır.

8

## HASTA GÜVENLİĞİ

**Institute of Medicine'nin 1999 Yılı Raporu'nda,**

- ABD'nde tıbbi hataların yıllık maliyetinin 17 milyar USD olduğu,
- Hastane yatışlarının yüzde 2'sinde istenmeyen (önlenebilir) ilaç hataları bulunduğu,
- Bu hataların ortalama yatış süresini 4-6 gün arasında uzattığı,
- Bunun da hasta başına hastaneye 4.700 USD ek maliyet getirdiği belirtilmektedir.

9

## HASTA GÜVENLİĞİ

**İnfeksiyon kontrolü,** hasta güvenliği konuları arasında çok önemli bir yer tutmaktadır. Tüm dünyada yüzde 5-15 oranında görülmekte olan sağlık hizmetine bağlı enfeksiyonlar, tıbbi hatalar arasında kabul edilmektedir.

Joint Commission International (JCI)'ın 2006 hasta güvenliği indikatörleri arasında sağlık hizmetlerine bağlı enfeksiyon riskinin azaltılması ilk sırada yer almaktadır.

10

## HASTA GÜVENLİĞİ

**3. Yüzyılda bir hasta, Roma'da doktoru Simmakus'a Şöyle Haykırıyor:**

Hasta oluyordum ve sen hemen geldin  
Yanımda yüz öğrenciyle, oh Simmakus  
Yüz soğuk el bana dokundu  
Hiç ateşim yoktu, oh Simmakus şimdi var

11

## HASTA GÜVENLİĞİ

Doktor Pringle, 1740'lı yıllarda "bir orduda hastalıkların ve ölümlerin başlıca nedenleri arasında, kişilerin sağlıkları için başvurduğu hastaneleri sayabilirim" diye yazmıştır.

1850 yılında bir yazar "hastaneler doğum yapacak kadınların ölüme açılan kapısıdır" demiştir.

12

## HASTA GÜVENLİĞİ

### “Institute of Medicine”2000 Yılı Raporunda;

- Tıbbi hatalar ve hasta güvenliğini
- Sağlık hizmetlerinde kalite sorununu öneme vurgulamıştır.

Bu rapora göre, ABD’de her yıl 98.000 kişi tıbbi hatalar nedeni ile yaşamını kaybetmektedir.

Tıbbi hataların büyük bir kısmının kişisel hatalardan çok, sistemdeki hatalardan kaynaklandığı belirtilmiştir.

13

## HASTA GÜVENLİĞİ

### ABD’de tıbbi hataların;

- Kalp hastalıkları,
- Kanser,
- Serebrovasküler hastalıklar,
- Kronik akciğer hastalıklarından sonra beşinci sıradaki ölüm nedeni olduğu,

### Sayısal olarak bakınca;

- Motorlu taşıt kazaları,
- Diyabet,
- AIDS,
- Meme kanserine bağlı ölümlerden daha çok, tıbbi hataların insanların ölümüne neden olduğu tespit edilmiştir.

14

## HASTA GÜVENLİĞİ

### Institute of Medicine’de 21. yüzyıl için sağlık sisteminde iyileştirilmesi amaçlanan konular şöyle sıralanmıştır:

- Güvenli bir sağlık hizmeti (hasta güvenliği), hastalara yardım ederken zarar vermekten kaçınma,
- Etkili bir sağlık hizmeti, bilimsel bilgiler ve kanıta dayalı tıp uygulamaları,
- Hasta odaklı sağlık hizmeti, zamanında verilen bir sağlık hizmeti, sağlığa ulaşılabilirlik,
- Verimli sunulan sağlık hizmeti, israfın önlenmesi, maliyet etkin bir sağlık hizmeti sunumu,
- Eşit dağılım, sunulan sağlık hizmetinin kalitesinin her hasta için aynı olması.

15

## HASTA GÜVENLİĞİ

### Hasta Güvenliğini Olumsuz Etkileyen Faktörler;

- Bilgilendirme eksikliği,
- Yanlış hasta kayıt bilgisi girilmesi (hasta kimliği doğrulama),
- Yanlış ilaç uygulaması,
- Hastane infeksiyonları,
- Tesis güvenliğinde yaşanan aksaklıklar,
- Uygun olmayan tıbbi atıklar (iğne ucu yaralanmaları),
- Bulguların atlanması ve tetkiklerin eksik irdelenmesi sonucu teşhiste oluşan hatalar,

16

## HASTA GÜVENLİĞİ

### Hasta Güvenliğini Olumsuz Etkileyen Faktörler;

- Laboratuvar ve Radyoloji’de tıbbi cihazlar ile diğer ölçüm cihazlarının kalibre olmaması,
- Hastanın taburcu olması sırasında yeterli bilgilendirilmemesi,
- Hastaların transferinde yaşanan olumsuz olaylar (düşmeler ve yaralanmalar),
- Çalışanların tekrar kontrol alışkanlığı edinmemeleri,
- Yeterli yönetsel destek olmaması,
- Koordinasyon eksikliği.

17

## TIBBİ HATALAR

**Tıbbi hatalar;** planlanan bir işin amaçlanan şekilde tamamlanamaması ve amaca ulaşmak için yanlış plan yapılması ve uygulanmasıdır.

### Tıbbi hatalar kök nedenlerine göre üçe ayrılır :

- İşleme bağlı hatalar,
- İhmale bağlı hatalar,
- Uygulamaya bağlı hatalar.

18

## TIBBİ HATALAR

Sağlık hizmetinin her evresinde ortaya çıkabilir:

- İlaç hataları,
- Cerrahi hatalar,
- Tanı koymada hatalar,
- Sistem yetersizliklerine bağlı hatalar,
- Diğer hatalar; hastane infeksiyonları, yanlış kan transfüzyonu, hastanın düşürülmesi v.b.

19

## TIBBİ HATALAR

Örneğin, ilaç hatalarının nedenleri arasında :

- Oryantasyon ve eğitim eksikliği,
- İletişim sorunları,
- Hasta değerlendirme sürecindeki eksiklikler,
- Beceri ve yeterlilik sorunları bulunmaktadır.

20

## TIBBİ HATALAR

Bu hataları önlemek için uygulanabilecek stratejiler :

- Hastanede kullanılan "riskli" ilaçların belirlenmesi,
- Bunların her biriyle ilgili; istek, saklama, doz doğrulama ve kullanma kurallarının belirlenmesi,
- Benzer ilaçların birbirine yakın saklanmaması
- Hasta servislerindeki narkotik stoklarının kısıtlanması,
- İlaç konsantrasyonlarının standardize edilmesi,
- Karışımların yalnızca eczanede yapılması ya da hazır IV solüsyonların satın alınması.

21

## AKREDİTASYON VE HASTA GÜVENLİĞİ

### HASTA GÜVENLİĞİNDE AKREDİTASYON STANDARTLARI

Bu standartlar hekim ve hemşireye hastalarının gereksinimlerini belirlemede ve güvenli hizmet sunularında yardımcı olur.

Hasta güvenliğinde akreditasyon standartları şunlardır:

- 1-Yöneticilerin ve liderlerin kalite iyileştirme ve hasta güvenlik programının planlanmasına ve izlenmesine katılmaları gerekir.
- 2-Kalite iyileştirme ve hasta güvenlik programı için yazılı bir plan olmalıdır.
- 3-Kalite iyileştirme prensiplerine göre yeni sistemler ve süreçler tasarlanmalıdır.

22

## AKREDİTASYON VE HASTA GÜVENLİĞİ

### HASTA GÜVENLİĞİNDE AKREDİTASYON STANDARTLARI

4-Kuruluşun liderleri, klinik ve idari yapılarını, süreçlerini ve çıktılarını izleyebilmek için indikatörler (göstergeler) belirlemelidir. Klinik izleme göstergeleri;

- Hasta değerlendirmesini,
- Cerrahi işlemlerin takibini,
- Antibiyotiklerin ve diğer ilaçların kullanımını,
- İlaç hatalarının izlenmesini ve değerlendirilmesini,
- Anestezi alan hastaların kontrolünü,
- Kan ve kan ürünlerinin kullanımının takibini,
- İnfeksiyon kontrolünü, sürveyansını ve rapor edilmesinin takibini içermelidir.

23

## AKREDİTASYON VE HASTA GÜVENLİĞİ

### HASTA GÜVENLİĞİNDE AKREDİTASYON STANDARTLARI

Buna karşılık, yönetsel izleme göstergeleri:

- Kanun ve mevzuatın gerektirdiği şekilde faaliyetlerin rapor edilmesini,
- Gerekli sarf malzemelerin ve zorunlu ilaçların teminini,
- Risk yönetiminin takibini,
- Hasta ve aile beklentilerini ve tatminini,
- Çalışanların beklentisini ve tatminini,
- Mali yönetimi,
- Hastaların, ailelerin ve çalışanların güvenliğini tehlikeye düşüren olayların kontrolü ve önlenmesini, içermelidir.

24

## AKREDİTASYON VE HASTA GÜVENLİĞİ

### HASTA GÜVENLİĞİNDE AKREDİTASYON STANDARTLARI

- 5- Uygun deneyimi, bilgisi ve becerileri olan kişiler, kuruluştaki verileri sistematik olarak toplamalı ve analiz etmelidir.
- 6- Veri analizinin sıklığı, çalışılan sürece uygun olmalı ve kuruluşun gereksinimlerini karşılamalıdır.
- 7-İyileştirme ve güvenlik faaliyetleri, kuruluş tarafından belirlenen öncelikli alanlar için yürütülmelidir.

25

## AKREDİTASYON VE HASTA GÜVENLİĞİ

### HASTA GÜVENLİĞİNDE AKREDİTASYON STANDARTLARI

#### Bu kapsamda:

- Görevlendirmeler yapılmalı ve destek sağlanmalı,
- Personel eğitilmeli,
- Uygun politika değişiklikleri yapılmalı ve gerekli kaynaklar sağlanmalı,
- İyileştirilecek değişiklikler planlanmalı ve test edilmeli,
- Başarılı değişiklikler uygulanmalı ve sürdürülmeli,
- Sürdürülebilir iyileştirmeler verilerle izlenmeli,

26

## GÜVENLİ STERİLİZASYON VE DEZENFEKSİYON UYGULAMALARI

İnfeksiyon risklerinin ortadan kaldırılmasında ve hasta güvenliğinin sağlanmasında güvenli sterilizasyon ve dezenfeksiyon uygulamaları önemli bir yer tutmaktadır.

Bir materyalin içerdiği mikroorganizmaların tüm canlı şekillerinden ayrılması işlemi **sterilizasyon** olarak tanımlanır.

Bir materyal üzerinde bulunan infeksiyon oluşturabilecek mikroorganizmaların ortamdaki uzaklaştırılması işlemi ise **dezenfeksiyon**'dur.

27

## GÜVENLİ STERİLİZASYON VE DEZENFEKSİYON UYGULAMALARI

### Güvenli Sterilizasyonda;

Hazırlık süreçleri çok önemlidir. Aletlerin sterilizasyon öncesi yıkanması, sterilizasyonun en önemli aşamasıdır. Aletler üzerinde kalan organik kirler mikrobiyal yükü artırır ve bu kirler sterilizasyon ajanının alet ile temasını engelleyerek etkisiz hale getirir.

**"Temizlenemeyen hiçbir malzeme steril edilemez."**

28

## GÜVENLİ STERİLİZASYON VE DEZENFEKSİYON UYGULAMALARI

### Güvenli Yıkama İşlemi;

- Otomatik yıkama makinaları, dezenfeksiyon makinaları, ultrasonik temizleyicilerle veya elde yapılabilir.
- Yıkama işleminde hafif alkali, az köpüren, kolay durulanabilen deterjan ve enzimatik temizleyiciler kullanılmalıdır.
- Elle yıkamada kullanılan fırçalar, yıkama tankları vb. ekipman her kullanımdan sonra temizlenip dezenfekte edilmelidir.

29

## GÜVENLİ STERİLİZASYON VE DEZENFEKSİYON UYGULAMALARI

### Güvenli Yıkama İşlemi;

- Yıkamadan sonra mutlaka etkili bir durulama yapılmalıdır.
- Son durulama suyu mutlaka kireçsiz ve yumuşatılmış olmalı, mümkünse tüm yıkama işlemlerinde yumuşak su kullanılmalıdır.
- Çok parçalı aletler demonte edilerek yıkanmalı, yıkama sonrasında parçalar birleştirilerek fonksiyon kontrolü yapılmalıdır.
- Yıkamada görevli personel su geçirmez koruyucu giysi ve eldiven giymeli, üniversal önlemleri uygulamalıdır.

30

#### GÜVENLİ STERİLİZASYON VE DEZENFEKSİYON UYGULAMALARI

##### Güvenli Sterilizasyon;

- Steril edilen araç-gereç kullanım anına kadar sterilliği korunacak şekilde paketlenmiş olmalıdır.
- Paketlemede kullanılan malzeme, seçilen sterilizasyon yöntemi ile uyumlu olmalıdır.
- Bekleme süresince dış ortamda bulunan mikroorganizmaların geçişini önleyici bariyer özelliği olmalıdır.

31

#### GÜVENLİ STERİLİZASYON VE DEZENFEKSİYON UYGULAMALARI

##### Güvenli Sterilizasyon;

- Tekstil örtüler ile metal aletlerin ısı ve nem absorpsiyon özellikleri farklı olduğundan her birinin değişik programlarda steril edilmeleri gereklidir.
- Her iki türden malzemenin bir arada paketlenmesi homojen ısı dağılımını ve vakum etkinliğini önler ve paketlerin nemli kalmasına neden olur.
- Paketler üzerinde sterilizasyon çevrimine ilişkin (sterilizasyon tarihi, yöntemi, protokol numarası, vb.) bir etiket ve sterilizasyon işleminden geçmiş olduğunu gösterecek bir proses indikatörü bulunmalıdır.

32

#### GÜVENLİ STERİLİZASYON VE DEZENFEKSİYON UYGULAMALARI

##### Güvenli Sterilizasyon;

- Paketleri kapatmak amacıyla iğne ve zımba gibi bütünlüğü bozan malzemeler ile geçirgenliği bozan yapışkan bantların kullanılması uygun değildir.
- Sterilizasyon işleminde en güvenilir, en hızlı ve en ekonomik uygulama basınçlı buhar ile sterilizasyondur.
- Bu otoklavlarında sterilizasyon zamanını hızlandırmak ve güvenliği artırmak amacıyla vakum sistemleri bulunmaktadır.

33

#### GÜVENLİ STERİLİZASYON VE DEZENFEKSİYON UYGULAMALARI

##### Güvenli Sterilizasyon;

- Paketlenmiş malzeme içindeki havanın vakumlanarak, doymuş buharın etkili şekilde ve kısa sürede yayılması sağlanır.
- Sterilizasyon işlemi sonunda yine vakum uygulanarak malzemeler kısa sürede kurutulur.
- Ön vakum basamaklarının yeterli etkinlikte olması paket içerisinde hapsolmuş kuru hava kalmaması için çok önemlidir.
- Temel ilke steril edilecek malzemenin her noktasının doymuş su buharı ile yeterli süre temas etmesini sağlamaktır.

34

#### GÜVENLİ STERİLİZASYON VE DEZENFEKSİYON UYGULAMALARI

##### Güvenli Sterilizasyon;

Modern tıpta ısıya dayanıklı olmayan plastik, elektronik komponentleri olan aygıtların kullanıma girmesi ve giderek yaygınlaşması sonucunda ısıya dayanıklı olmayan malzemelerin sterilizasyonu için düşük ısıda sterilizasyon sağlayan yöntemlere gereksinim olmuştur. Yüksek ısıya dayanıklı olmayan malzemelerin sterilizasyonunda alkali edici kimyasal ajanlar kullanıma girmiştir. Bunların başında **Etilenoksit (EO)** gazı gelmektedir.

35

#### GÜVENLİ STERİLİZASYON VE DEZENFEKSİYON UYGULAMALARI

##### Güvenli Sterilizasyon, Etilenoksit (EO);

- Yanıcı, patlayıcı, toksik, kanserojen, alerjen bir gazdır.
- Kullanıcıların gaz ile karşılaşmalarını ve gazın çevreye yayılmasını önleyecek özel önlemlerle kullanılmalıdır.
- Yayılma özelliği güçlü bir gaz olup, sterilizasyon sırasında malzemenin niteliğine bağlı olarak emilir.
- İşlem sonrasında, malzemenin havalandırılması gerekir.

36

#### GÜVENLİ STERİLİZASYON VE DEZENFEKSİYON UYGULAMALARI

##### Güvenli Sterilizasyon, Etilenoksit (EO);

- EO gazı bilinen sakıncalı yönleri nedeniyle batı ülkelerinde kullanılmamakta ve yerini yeni sterilizasyon yöntemlerine bırakmaktadır.

Bunların başında "Gaz Plazma Sterilizasyonu" gelmektedir.

37

#### GÜVENLİ STERİLİZASYON VE DEZENFEKSİYON UYGULAMALARI

##### Güvenli Sterilizasyonda Gaz Plazma;

Plazma bildiğimiz anlamda içinde serbest iyonların bulunduğu bir sıvı ortamdır. Germisidal kimyasal ajanın vakum altında radyo dalgaları ile iyonize edilerek havaya karışması ile elde edilen ortama gaz plazma adı verilir.

**Hidrojen Peroksit** sıvı halde sporisidal etkisi olan güçlü bir germisidal ajandır.

38

#### GÜVENLİ STERİLİZASYON VE DEZENFEKSİYON UYGULAMALARI

##### Güvenli Sterilizasyonda Gaz Plazma;

- Gaz plazma yönteminde kumaş, kağıt ve sıvıların sterilizasyonu için uygun değildir.
- Polipropilen bazı steril edici iyonlara geçirgen olan özel bir paketlenme malzemesi gereklidir.

39

#### GÜVENLİ STERİLİZASYON VE DEZENFEKSİYON UYGULAMALARI

##### Güvenli Kimyasal Sterilizanlar

Kimyasal sterilizantlardan **formaldehit**, toksik kanserojen özelliğine bağlı olarak kullanımı birçok ülkede kaldırılmıştır. Bunun yerine, sporisit etkisi olan **parasetik asit** kullanıma girmiştir.

40

#### GÜVENLİ STERİLİZASYON VE DEZENFEKSİYON UYGULAMALARI

##### GÜVENLİ STERİLİZASYON KONTROLÜ

- Sterilizatörler ve sterilizasyon sisteminin diğer basamaklarında kullanılan her türlü cihaz ve ekipmanın bakım ve kalibrasyonları düzenli olarak yapılmalıdır.
- Her cihazın periyodik bakımlarında hangi kısımların gözden geçirilmesi gerektiği üretici firma önerilerine göre planlanmalı ve yazılı olarak bulundurulmalıdır.
- Cihazların ayarlanan değerlere uygun çalışması, göstergelerinin (ısı, basınç, zaman) çalışır durumda olması ve ölçümleri doğru yansıtması sağlanmalıdır.

41

#### GÜVENLİ STERİLİZASYON VE DEZENFEKSİYON UYGULAMALARI

##### GÜVENLİ STERİLİZASYON KONTROLÜ

- Her sterilizasyon çevriminde kritik değişkenler sterilizatörün göstergelerinden kontrol edilmelidir.
- Grafik yazıcı düzenekleri olan yeni teknoloji cihazlarda grafik çıktısı incelenmeli; ısı, basınç, gaz konsantrasyonu değerleri ile sterilizasyon süresinin uzunluğu ölçülmelidir. Bu aşama sterilizasyon güvenliğinin en önemli bölümüdür.
- Düzenli kayıt için grafik çıktılar yük kontrol formları üzerine yapıştirılarak saklanmalıdır.

42

#### GÜVENLİ STERİLİZASYON VE DEZENFEKSİYON UYGULAMALARI

##### GÜVENLİ STERİLİZASYON KONTROLÜ

- Ön vakum sistemli buhar sterilizatörlerde vakum kaçaklarını ve kapak conta arızalarını gösteren kaçak testinin haftada bir kez yapılması gerekir.
- Buhar doygunluğunu ve vakum sisteminin etkinliğini kontrol etmeye yarayan Bowie-Dick testi hergün ilk çalıştırmadan önce yapılmalıdır.
- Uygulanan sterilizasyon çevriminin geçerliliğini test etmek amacıyla kimyasal ve biyolojik indikatörler kullanılır.

43

#### GÜVENLİ STERİLİZASYON VE DEZENFEKSİYON UYGULAMALARI

##### GÜVENLİ STERİLİZASYON KONTROLÜ

- İndikatörde beklenen değişim olmuş ise sterilizasyon çevriminde elde edilmek istenen koşulların sağlanmış olduğu, aksi halde bunun gerçekleşmediği anlaşılır.
- Cihazların onarımından sonra, cihazlar tekrar işletmeye alınmadan önce Bowie-dick kontrolü yapılmalıdır.

44

#### GÜVENLİ STERİLİZASYON VE DEZENFEKSİYON UYGULAMALARI

##### GÜVENLİ STERİLİZASYON KONTROLÜ

- Düzenli kayıtların tutulması gerekmektedir.
- Her sterilizasyon çevrimi için hazırlanan yük kayıt formlarında protokol numarası, uygulanan sterilizasyon yöntemi, seçilen program, yükün içeriği, kritik değişkenlerin ölçüm kayıtları, cihazı çalıştıran ve yükü kontrol eden görevlilerin adları yazılı olmalıdır.
- Grafik yazıcı çıktıları, değerlendirildikten sonra kimyasal yük kontrol indikatörleri form üzerine eklenmeli ve kayıtlar saklanmalıdır.

45

#### GÜVENLİ STERİLİZASYON VE DEZENFEKSİYON UYGULAMALARI

##### GÜVENLİ STERİLİZASYON KONTROLÜ

- Steril malzemeler uygun koşullarda saklanmalıdır
- Steril malzemeler görevli personel dışında kişilerin girmediği, toz ve haşereden korunmuş, doğrudan güneş ışığı almayan bir bölümde tutulmalıdır.
- Görevli personel steril malzemelerin korunması konusunda eğitilmiş olmalı, açık yarası ve cilt lezyonları olan personel iyileşinceye kadar bu görevde çalıştırılmamalıdır.

46

#### GÜVENLİ STERİLİZASYON VE DEZENFEKSİYON UYGULAMALARI

##### GÜVENLİ STERİLİZASYON KONTROLÜ

- Bu bölümlerde düzenli havalandırma tertibatı bulunmalı, oda ısı 22-24°C, nem oranı yüzde 35-70 düzeyinde korunmalıdır.
- Uygun malzeme ve yöntemle paketlenmemiş, ıslanmış, paket bütünlüğü bozulmuş, üzerinde sterilizasyona ilişkin bilgi bulunmayan, uygun koşullarda bekletildiğinden emin olunamayan malzemeler steril olarak kabul edilemez.

47

#### GÜVENLİ STERİLİZASYON VE DEZENFEKSİYON UYGULAMALARI

##### GÜVENLİ STERİLİZASYON KONTROLÜ

- Otoklavdan çıktığı anda nemli olan, ıslak ve kirliliğiyle temas eden (yere düşen) paketler steril kabul edilemez.
- Steril malzemelerin raf ömrü konusunda standart bir süre verilemez.
- Sterilliliğin korunması zamana bağlı değil, paketlenme malzemesinin niteliğine ve ortam koşullarına bağlıdır.

48



GÜVENLİ STERİLİZASYON VE DEZENFEKSİYON UYGULAMALARI

**GÜVENLİ DEZENFEKSİYON UYGULAMALARI**

Dezenfeksiyon, tanımlanmış patojen mikroorganizmaların büyük çoğunluğuna etkilidir, ancak bakteri sporları gibi çok dirençli olanlara karşı etkinlik tam olmayabilir. Bu iş için kullanılan kimyasallara **dezenfektan** adı verilir.

Dezenfeksiyon uygulamasının etkinliği, kullanılan dezenfektan maddede, dezenfekte edilmek istenen malzemeye ve dış ortam koşullarına ait bir çok faktöre bağlı olarak değişmektedir.

Dezenfektanların etkinliğini etken maddenin ya da bileşimin **germisisidal aktivitesi, kullanım konsantrasyonu ve etki süresi** belirler.

49

GÜVENLİ STERİLİZASYON VE DEZENFEKSİYON UYGULAMALARI

**GÜVENLİ DEZENFEKSİYON UYGULAMALARI**

ABD'de Food and Drug Administration (FDA) ve Environmental Protection Agency (EPA) tarafından dezenfektanlar iki kategoriye ayrılmıştır :

**1.Yüksek Düzey Dezenfektanlar:** Sporisidal etkinliği olan, uzun süreli temas sonucu sterilizasyon sağlayabilen kimyasallardır.

**2.Genel Kullanım Amaçlı Dezenfektanlar:** Yarı kritik ve kritik olmayan medikal aletlerin ve hastayla doğrudan temas olmayan malzemelerin dezenfeksiyonu amacıyla kullanılması önerilen dezenfektanlardır.

50

GÜVENLİ STERİLİZASYON VE DEZENFEKSİYON UYGULAMALARI

**GÜVENLİ DEZENFEKSİYON UYGULAMALARI**

Dezenfektanların germisisidal etkinliğinin gücüne göre üç ayrı düzey (**düşük, orta ve yüksek**) dezenfeksiyon kategorisi belirlenmiştir.

Hastanelerde dezenfeksiyon uygulamalarının planlanmasında Spaluding tarafından yapılan sınıflama günümüzde de geçerliliğini korumaktadır.

Hasta bakımında kullanılan araç-gereçler infeksiyon oluşturma risklerine göre; **kritik, yarı-kritik, kritik olmayan aletler** olarak üçe ayrılmıştır.

51

GÜVENLİ STERİLİZASYON VE DEZENFEKSİYON UYGULAMALARI

**GÜVENLİ DEZENFEKSİYON UYGULAMALARI**

- Dezenfektanların kullanımı mikroorganizmalarda direnç gelişimini indüklemektedir.
- Dezenfektanların irrasyonel kullanımı çok yaygın ve hatalı bir uygulamadır.
- Bazı durumlarda sterilizasyon gerektiği halde kimyasal maddeler kullanılarak eksik uygulama yapılmaktadır.
- Ya da sadece su ve deterjanla yıkama yapmak yeterli iken gereksiz yere dezenfektan kullanılmaktadır.

Bunun önüne geçmek için, her hastanenin bir politika belirlemesi ve dezenfeksiyon planı oluşturması gereklidir.

52

GÜVENLİ STERİLİZASYON VE DEZENFEKSİYON UYGULAMALARI

**GÜVENLİ DEZENFEKSİYON UYGULAMALARI**

**Hastane Dezenfeksiyon Planında:**

- Dezenfeksiyon uygulama endikasyonları net olarak tanımlanmalıdır,
- Dezenfeksiyon yapılması gereken alanlar belirlenmeli,
- Sterilizasyon yapılması gereken, dezenfeksiyonun yeterli olmadığı durumlar tanımlanmalıdır,
- Dezenfeksiyon yapılmasına gerek olmayan alanlar (duvar, tavan, vb.) belirtilmelidir,

53

GÜVENLİ STERİLİZASYON VE DEZENFEKSİYON UYGULAMALARI

**GÜVENLİ DEZENFEKSİYON UYGULAMALARI**

**Hastane Dezenfeksiyon Planında:**

- Termal dezenfeksiyon uygulanabilen her durumda kimyasal maddelerin kullanımını önleyecek kurallar yer almalıdır,
- Tek kullanımlık aletlerin daha ekonomik olduğu uygulamalar belirlenmeli, bu malzemelerin dezenfekte edilerek tekrar kullanımları önlenmelidir.
- Her dezenfeksiyon uygulaması için kullanılacak dezenfektanlar germisisidal etkinliğine, toksik ve korozif etkilerine dikkat edilerek belirlenmelidir.

54

#### GÜVENLİ STERİLİZASYON VE DEZENFEKSİYON UYGULAMALARI

##### GÜVENLİ DEZENFEKSİYON UYGULAMALARI

- Dezenfeksiyon uygulama yöntemleri kolay anlaşılır şekilde açıklanmalıdır; Bu çerçevede;
  - ✓ Kullanım konsantrasyonları, çözeltilerin hazırlanma şekli,
  - ✓ Kullanım süresi,
  - ✓ Kullanıcıların korunmasına ilişkin bilgiler,
  - ✓ Kullanım sırasında dikkat edilecek noktalar (çözeltilerin ışıktan korunması, çözelti kaplarını değiştirilme süreleri, dezenfektanların birbirleri ile ve diğer kimyasal maddelerle etkileşimleri vb.) belirlenmelidir.

55

#### GÜVENLİ STERİLİZASYON VE DEZENFEKSİYON UYGULAMALARI

##### GÜVENLİ DEZENFEKSİYON UYGULAMALARI

- Kullanıcıların eğitimi ve uygulamanın denetlenmesine ilişkin düzenlemeler yer almalıdır.
- Dezenfektanların uygun konsantrasyonda kullanım çözeltilerinin hazırlanması ve önerilen süreler sonunda yenilenmesi önemlidir.
- Düşük konsantrasyondaki çözeltiler etkili olamayacağı gibi mikroorganizmaların yayılmasına neden olabilir.
- Gereğinden daha yoğun konsantrasyonda hazırlandığında ise koroziv ve toksik etki artar ve maliyet yükselir.

56

#### GÜVENLİ STERİLİZASYON VE DEZENFEKSİYON UYGULAMALARI

##### GÜVENLİ DEZENFEKSİYON UYGULAMALARI

- Kullanım çözeltilerinin hazırlandığı kaplara mutlaka hazırlanma tarihi ve kullanım süresi yazılı bir etiket konulmalıdır.
- Kullanım çözeltileri kullanıcılar tarafından hazırlanacaksa doğru ölçüm için uygun dozaj pompaları veya ölçerler kullanıcılara dağıtılmalıdır.
- Birer dozluk paketler veya kolay doz ayarlaması yapılan tabletlerin tercih edilmesi sulandırma hatalarını en aza indirmek için yararlıdır.
- Dezenfektan solüsyonlar belirli aralıklarla kontrol stripleriyle test edilmeli ve sonuçlar kaydedilmelidir.

57

İletişim; [rguven@mesa.com.tr](mailto:rguven@mesa.com.tr)  
Tel:0312 2929858



58